

La mobilitat dels artistes amb discapacitat: reptes i experiències

Publicat per [Jordi Baltà Portolés](#) [1] el 15/04/2024 - 12:00

ON THE MOVE

La xarxa internacional **On the Move**, que promou la mobilitat internacional d'artistes i professionals de la cultura, s'ha interessat des de fa anys per les circumstàncies específiques dels artistes amb discapacitats. Mitjançant diversos informes, com [Time to Act](#) [2] (2021) o [Time to Act: Two Years On](#) [3] (2023), derivats del projecte europeu [Europe Beyond Access](#) [4], On the Move ha analitzat els factors que poden facilitar a les persones amb discapacitat desenvolupar una carrera professional en la cultura, els obstacles que ho dificulten, o l'aportació en termes de creativitat i diversitat que poden fer els projectes en què participen artistes amb discapacitat.

Aquests informes també han evidenciat com, malgrat que el dret a desenvolupar i utilitzar el potencial creatiu, artístic i intel·lectual estigui reconegut a la [Convenció sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat](#) [5] (2006), les mesures en matèria d'accessibilitat en la cultura **es concentren generalment en l'accés dels públics** i no tant a permetre la participació de les persones amb discapacitat com a creadores o com a professionals de la cultura.

En aquest marc, a mitjans de març de 2024 On the Move va convocar un [seminari online](#) [6] per tal de debatre la **mobilitat internacional dels artistes i professionals de la cultura amb discapacitat**, a partir de l'experiència de tres organitzacions que treballen en aquest àmbit a Alemanya, Cambodja i Portugal. Tot i posar l'accent en els intercanvis internacionals, un debat d'aquesta naturalesa no pot abstrèure's de la realitat específica de cada país: entre d'altres coses, l'absència d'oportunitats de desenvolupament professional a molts països fa que la recerca d'oportunitats a l'estranger esdevingui un imperatiu.

ONN SOKNY
EPIC ARTS
CAMBODIA

LISETTE REUTER
UN-LABEL
GERMANY

MARIA VLACHOU
ACESSO CULTURA
PORTUGAL

JORDI BALTÀ PORTOLÉS
INDEPENDENT RESEARCHER
SPAIN

De les experiències i les reflexions exposades durant el debat se'n poden destacar els elements següents:

1. **La importància de la informació al voltant de la discapacitat i l'accessibilitat.** Un dels principals obstacles per garantir la plena accessibilitat és el desconeixement existent en aquest àmbit, com ja havien posat de manifest els informes [Time to Act](#) [2]: més enllà de l'adaptació física dels espais, hi ha qüestions com l'accessibilitat de les convocatòries de selecció, els espais de treball o els hotels, la incomprensió de la realitat de la discapacitat, o el desconeixement sobre les creacions fetes per artistes amb discapacitat i les seves necessitats, que dificulten la plena accessibilitat. Hi ha, en qualsevol cas, **moltes guies, manuals i altres eines, sovint poc conegudes**. Durant el seminari es van esmentar algunes de les [publicacions fetes per l'entitat portuguesa Acesso Cultura](#) [7], com el *rider* per facilitar l'adaptació dels espais i serveis escènics, inspirat en la feina d'organitzacions com [Attitude is Everything](#) [8]. Als informes anteriors, ja s'havia posat de manifest el potencial d'afavorir l'intercanvi i l'adaptació de les guies i eines existents, ja que hi ha països, com el Regne Unit, on s'ha avançat més que no en d'altres.

2. **L'adaptació dels programes de suport.** El novembre de 2019, representants de diversos projectes europeus en matèria de cultura i discapacitat es van trobar a La Haia i van elaborar [un conjunt de propostes per millorar la inclusió i l'accessibilitat de les polítiques i programes en matèria de cultura](#) [9]. Entre d'altres, plantejaven la necessitat de **donar suport a les mesures a favor de l'accessibilitat**, i contemplar que les despeses d'aquest tipus es consideressin de manera separada, com un element afegit a l'import estàndard dels ajuts a projectes culturals i que no discrimini les entitats i projectes que vetllin per l'accessibilitat. Un efecte positiu del procés de diàleg iniciat llavors amb les institucions europees és el fet que el programa [Culture Moves Europe](#) [10] ara ofereixi ajuts addicionals per facilitar els desplaçaments dels artistes i professionals amb discapacitat, reconeixent les seves necessitats específiques. L'organització alemanya Un-Label també ha elaborat [orientacions per adaptar els programes de suport a la cultura](#) [11] a les necessitats de les persones amb discapacitat.

3. **Acompanyar les institucions per fer-les més accessibles i inclusives.** Vetllar per la inclusió i l'accessibilitat a les institucions i els equipaments culturals comporta canvis a molts nivells: accessibilitat física, comprensió de les necessitats específiques dels artistes i els públics amb discapacitat, reconeixement del valor de la diversitat en les

formes de creació, adaptació dels canals de comunicació, etc. Per tal de fer-hi front, **hi ha programes que permeten un canvi progressiu, i sostingut en el temps, dels equipaments culturals**, oferint espais de diàleg en el qual els seus responsables poden plantejar dubtes pel que fa a la realitat de les persones amb discapacitat. Un bon exemple d'això és [Access Maker](#) [12], que durant tres anys ha acompanyat tres equipaments escènics del land alemany de Rin del Nord – Westfàlia. Gràcies a l'interès generat, i la creixent consciència sobre la necessitat d'adaptar el sector cultural, està previst que el programa s'ampliï properament a nivell federal i arribi a més equipaments. En darrera instància, iniciatives com aquesta busquen **permetre la presència normalitzada als escenaris de creadors i intèrprets amb tot tipus de capacitats**. Aquesta qüestió és central en projectes com [Europe Beyond Access](#) [4], en la nova edició del qual participa, entre d'altres, el [Mercat de les Flors](#) [13].

4. Dificultats en l'accés al mercat de treball. Com han mostrat diversos informes, el desconeixement de les possibilitats de les persones amb discapacitat i la manca d'adaptació de la normativa a la situació dels artistes amb discapacitat (que, sovint, en accedir a un contracte artístic poden perdre el dret a rebre prestacions en matèria de discapacitat) són obstacles importants a l'hora d'afavorir la inserció laboral en aquest àmbit. Davant d'això, apareixen diverses vies. A Cambodja, [Epic Arts](#) [14] és una de les poques organitzacions que ofereixen oportunitats laborals per a artistes amb discapacitat, contractant-los per a tasques artístiques, educatives o en les empreses socials a les quals està vinculada. Al Regne Unit, el programa governamental Access to Work ofereix **recursos per adaptar els espais de treball i compensar les dificultats** a què s'enfronten les persones amb discapacitat; s'hi reconeix la [situació específica de l'ocupació cultural](#) [15], tant per a persones autònomes com assalariades. En països com Alemanya, la creixent conscienciació al voltant de la necessitat d'adaptar el sector cultural en termes d'inclusió i accessibilitat obre oportunitats laborals per a les persones coneixedores d'aquest àmbit, que poden oferir formació i assessorament a institucions, empreses i equipaments culturals.

A les conclusions del debat es va recordar el **potencial de l'acció cultural a l'hora de contribuir a un canvi de mentalitats** en relació amb la percepció de la discapacitat. Així mateix, On the Move va expressar la seva intenció de seguir treballant per la mobilitat internacional dels artistes i professionals de la cultura amb discapacitats, una qüestió a la qual es preveu dedicar una publicació en els propers mesos. De moment, l'**enregistrament del debat** és disponible [aquí](#) [16].

Categories: Crònica

Categories: Article

Etiquetes: discapacitat

Etiquetes: mobilitat artística

Etiquetes: Europa

Etiquetes: inclusió

Etiquetes: diversitat

Etiquetes: arts escèniques i en viu

Etiquetes: professionalització

- [17]

URL d'origen: <https://interaccio.diba.cat/blogs/2024/04/mobilitat-artistes-webinar>

Enllaços:

- [1] <https://interaccio.diba.cat/members/baltapj>
- [2] <https://on-the-move.org/resources/library/time-act-how-lack-knowledge-cultural-sector-creates-barriers-disabled-artists-0>
- [3] <http://on-the-move.org/resources/library/time-act-two-years-data-led-insights-performing-arts-and-disability-europe>
- [4] <https://www.disabilityartsinternational.org/europe-beyond-access/>
- [5] https://dretssocials.gencat.cat/web/.content/03ambits_tematices/11 discapacitat/2012_04_11_convencio_drets_persones_discapacitat_catala.pdf
- [6] <http://on-the-move.org/work/events/mobility-webinar-international-mobility-disabled-artists-and-culture-professionals>
- [7] <https://accessculture-portugal.org/services/resources-and-publications/>
- [8] <https://attitudeiseverything.org.uk/industry/all-of-our-resources/>
- [9] https://www.disabilityartsinternational.org/wp-content/uploads/2020/03/Report_A-new-cultural-agenda-for-Europe-FINAL-050320.pdf
- [10] <https://culture.ec.europa.eu/creative-europe/creative-europe-culture-strand/culture-moves-europe>
- [11] <https://un-label.eu/en/creating-equity-in-the-funding-of-culture-guideline-published/>
- [12] <https://un-label.eu/en/project/access-maker/>
- [13] <https://mercatflors.cat/creacio/projectes-internacionals/europe-beyond-access/>
- [14] <https://epicarts.org.uk/>
- [15] <https://disabilityarts.online/atw/>
- [16] https://www.youtube.com/watch?v=K_ubtZvrpCY
- [17] <https://interaccio.diba.cat/node/9371>